

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤ

ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Θεατρικών Σπουδών		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	68Θ210	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Z
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Το Θέατρο της Αρχαιότητας ΣΤ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ		ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
Διαλέξεις	3 εβδομαδιαίως		3,5
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής Περιοχής - Υποβάθρου		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Προτείνεται να έχει προηγηθεί η παρακολούθηση των μαθημάτων της ενότητας «Το Θέατρο της Αρχαιότητας»: Α΄ , Β΄ , Γ΄ , Δ΄ και Ε΄		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ (με γραπτή ή προφορική αξιολόγηση ή με ανάθεση εργασίας, στην ελληνική ή την αγγλική ή τη γαλλική γλώσσα)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.uoa.gr/courses/THEATRE511/		

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- Γνωρίζουν ότι η πρόσληψη του αρχαίου δράματος ανάγεται ήδη στην ελληνική κλασική και μετακλασική αρχαιότητα.
- Γνωρίζουν διαφορετικούς τρόπους καλλιτεχνικής πρόσληψης του αρχαίου δράματος, από την αρχαιότητα μέχρι τη σύγχρονη εποχή (θεατρική πράξη, δραματολογία, εικαστικές τέχνες, ποίηση, λογοτεχνία κ.ά.)
- Συνειδητοποιούν τη σύνθετη διαδικασία που αποτελεί γενικότερα η πρόσληψη του θεατρικού γεγονότος και ειδικότερα του αρχαίου δράματος, σε συγχρονικό και διαχρονικό, ατομικό και συλλογικό επίπεδο.
- Κατανοούν την πληθώρα των διαφορετικών παραγόντων (κοινωνικοί, πολιτικοί, οικονομικοί, θρησκευτικοί) που επηρεάζουν και καθορίζουν την πρόσληψη του αρχαίου δράματος.
- Γνωρίζουν βασικούς σταθμούς (θεατρικές παραστάσεις, θεατρικοί οργανισμοί, θεατρικά πρόσωπα, θεατρικά ρεύματα) στην πρόσληψη του αρχαίου δράματος στην Ευρώπη από την Αναγέννηση και εξής.
- Γνωρίζουν βασικούς σταθμούς (θεατρικές παραστάσεις, θεατρικοί οργανισμοί,

θεατρικά πρόσωπα, θεατρικά ρεύματα) στην πρόσληψη του αρχαίου δράματος στην Ελλάδα από το β' μισό του 19ου αιώνα και εξής.

- Γνωρίζουν τα βασικά αισθητικά ή/και ιδεολογικά ρεύματα που καθόρισαν την ιστορία των παραστάσεων αρχαίου δράματος.
- Αποκτούν επίγνωση των διαφορετικών τρόπων με τους οποίους επιβίωσαν και εξελίχθηκαν διαφορετικές συμβάσεις του αρχαίου θεατρικού κώδικα (ο αποκλειστικός αριθμός των δύο/τριών υποκριτών, η ανδρική αποκλειστικά διανομή, ο Χορός και η καλλιτεχνική/δραματική λειτουργία του, η διαμόρφωση του αρχαίου θεατρικού χώρου, ο υπαίθριος τόπος δράσης, οι θεϊκές παρουσίες και επιφάνειες, η χρήση σκηνικών μηχανών κ.ά.).
- Κατανοούν τη σημασία της ενδογλωσσικής και διαγλωσσικής μετάφρασης στον τρόπο προώθησης και πρόσληψης της αρχαίας δραματουργίας.
- Συνειδητοποιούν τις διεπιστημονικές (φιλολογικές, αρχαιολογικές, ιστορικές, κοινωνιολογικές, ψυχχαναλυτικές κτλ.) επιδράσεις στην πρόσληψη του αρχαίου δράματος και κατανοούν την ειδική θέση της πρόσληψης του αρχαίου δράματος στο πλαίσιο των Θεατρικών Σπουδών
- Αναπτύσσουν κριτική στάση προς τα παραστασιακά γεγονότα και τα αποτιμούν λαμβάνοντας υπόψιν αφενός το σύνολο των σημειακών υποσυστημάτων που συγκροτούν το συνολικό σύστημα μιας θεατρικής παράστασης και αφετέρου την πολλαπλότητα των παραγόντων (κοινωνικοπολιτικών, πολιτιστικών, οικονομικών, προσωπικών κ.ά.) που συν-διαμορφώνουν το εκάστοτε παραστασιακό γεγονός.
- Λαμβάνουν υπόψη τους τον ορίζοντα προσδοκιών που δημιουργεί και φέρει ένα παραστατικό γεγονός και αποτιμούν τη σύγκλιση ή την απόκλιση που αυτός έχει από το τελικό αποτέλεσμα.
- Αποκτούν επίγνωση της συνθετότητας και της δυσκολίας που έχει το εγχείρημα της θεατρικής προσέγγισης του αρχαίου δράματος.
- Αποκτούν βιωματική εμπειρία με τη σκηνοθετική, υποκριτική, ενδυματολογική, σκηνογραφική, μουσική, χορογραφική εργασία, η οποία βασίζεται σε επιλεγμένα αποσπάσματα από κείμενα της αρχαίας δραματουργίας.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ

- ✓ Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- ✓ Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- ✓ Αυτόνομη εργασία
- ✓ Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- ✓ Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- ✓ Παραγωγή νέων ερευνητικών ή/και καλλιτεχνικών ιδεών
- ✓ Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα παρακολουθεί βασικούς σταθμούς από τη διαδρομή της γραμματολογικής-κειμενικής παράδοσης και κυρίως της θεατρικής-καλλιτεχνικής πρόσληψης του αρχαίου δράματος από τη μετακλασική ήδη αρχαιότητα έως και τις μέρες μας, στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Το μάθημα δομείται στις εξής παρακάτω ενότητες, η κατανομή των οποίων στα 13 διδακτικά τρίωρα εξαρτάται από τη ροή του μαθήματος και τη συσχέτισή του με τις σεμιναριακές διαλέξεις προσκεκλημένων καλλιτεχνών ή/και θεατρολόγων αλλά και με τις μικρές εργασίες που θα προταθούν προς συγγραφή στους φοιτητές/στις φοιτήτριες:

- ✓ Ορισμός του θεωρητικού πεδίου της «πρόσληψης» και της ιστορικής εξέλιξής του.
– Οι όροι και η διαδικασία ειδικότερα της θεατρικής πρόσληψης, της συγχρονικής και της διαχρονικής.– Η θέση του αρχαίου δράματος εντός του «κανόνα» του δυτικού πνεύματος. – Καλλιτεχνικοί τρόποι (θεατρικός, κινηματογραφικός, εικαστικός, φωτογραφικός, χορευτικός κ.ά.) πρόσληψης του αρχαίου θεάτρου.
- ✓ Η πρόσληψη του αρχαίου θεάτρου και οι ιδιαίτεροι παράγοντες που την καθορίζουν. Πρόσληψη της τραγωδίας vs πρόσληψη της κωμωδίας: Βασικές συγκλίσεις και αποκλίσεις ως προς την πρόσληψη των δύο βασικών θεατρικών ειδών. Ο διαμεσολαβητικός ρόλος της ενδογλωσσικής ή διαγλωσσικής μετάφρασης. Το ερώτημα περί διαχρονικότητας της ελληνικής γλώσσας. Οι περιπτώσεις διασκευής, μεταγραφής, ελεύθερης απόδοσης του αρχαίου δράματος.
- ✓ Η πρόσληψη του αρχαίου δράματος στην αρχαιότητα και οι παράγοντες που την επηρέαζαν. Κλασική και μετακλασική περίοδος - Ελληνιστική και ρωμαϊκή περίοδος.
- ✓ Σταθμοί στην πρόσληψη του αρχαίου δράματος στην Ευρώπη από την Αναγέννηση και εξής: Η «επινόηση» του αρχαίου δράματος και η γέννηση νέων θεατρικών ειδών.
- ✓ Αρχαίο θέατρο και Ρομαντισμός. Σταθμοί στην πρόσληψη του αρχαίου δράματος τον 19ο αιώνα, στην Ελλάδα και την Ευρώπη.
- ✓ Το αρχαίο δράμα στον 20ό αιώνα. Μέρος Α': Η σύνδεσή του στην εποχή του μοντερνισμού με την ανάρρηση του Σκηνοθέτη σε κεντρικό συντελεστή της σκηνικής πράξης. Η σημασία του αρχαίου δράματος για την ταυτότητα του νεοελληνικού θεάτρου, από τον 19ο μέχρι τον Μεσοπόλεμο. Σημαντικοί σταθμοί.
- ✓ Το αρχαίο δράμα στον 20ό αιώνα. Μέρος Β': Το αρχαίο θέατρο μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και η αυξανόμενη καλλιτεχνική πολυφωνία. Το αρχαίο ελληνικό δράμα στη νεοελληνική σκηνή: Μεταπολεμικές καταθέσεις και σημαντικοί σταθμοί.
- ✓ Το αρχαίο δράμα στον 21ο αιώνα: Τάσεις και αντιστάσεις, θέσεις και αντιθέσεις σε έναν παγκοσμιοποιημένο πολυπολιτισμικό κόσμο.
- ✓ Αισθητικές και ιδεολογικές τάσεις στις παραστάσεις αρχαίου δράματος στη νεότερη και τη σύγχρονη εποχή: Προς μια αδρή και πορώδη «τυπολογία». Παρακολούθηση και σχολιασμός αποσπασμάτων από μαγνητοσκοπημένες

θεατρικές παραστάσεις αρχαίων δραμάτων, που ακολουθούν διαφορετικές αισθητικές, δραματουργικές και ερμηνευτικές προσεγγίσεις.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	• Διαλέξεις της διδάσκουσας • Σεμιναριακές διαλέξεις από προσκεκλημένους καλλιτέχνες ή/και θεατρολόγους σε θέματα που αφορά την πρόσληψη του αρχαίου δράματος	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	- Χρήση e-class: πληροφορίες μαθήματος, ανάρτηση σημειώσεων και διδακτικού υλικού, ανάρτηση ασκήσεων, ανακοινώσεις, επικοινωνία με τους φοιτητές, χρήσιμοι σύνδεσμοι. - Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία: Προβολή σημειώσεων σε power point, προβολή μαγνητοσκοπημένων αποσπασμάτων από νεότερες ελληνικές και ξένες παραστάσεις αρχαίου δράματος με τη χρήση DVDs ή Διαδικτύου. - Επικοινωνία με τους φοιτητές μέσω email και μέσω ηλεκτρονικής τάξης.	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Εβδομαδιαίες διαλέξεις της διδάσκουσας - Σεμιναριακές διαλέξεις προσκεκλημένων καλλιτεχνών ή/και θεατρολόγων	39
	Μελέτη, ανάλυση και συζήτηση κειμένων, παραστάσεων, σύνταξη	23

	μικρών εργασιών-ασκήσεων	
	Αυτοτελής (μη καθοδηγούμενη) μελέτη	25,5
	Σύνολο μαθήματος (25 ώρες φόρτου ανά πιστωτική μονάδα)	87,5
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Γραπτή εξέταση, η οποία συνίσταται σε: Δέκα (10) ερωτήσεις σύντομης απάντησης (έως 1 παράγραφο εκάστη) σε ζητήματα της εξεταστέας ύλης (με βάση τις σημειώσεις των μαθημάτων, το εγχειρίδιο του Ευδόξου, πρόσθετη βιβλιογραφία). Για την ενίσχυση των μαθησιακών αναζητήσεων αλλά και της βαθμολογίας, θα υπάρξει η δυνατότητα σύνταξης μικρών εργασιών κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, πάνω σε θέματα που θα προκύπτουν από τις σεμιναριακές διαλέξεις προσκεκλημένων καλλιτεχνών ή/και θεατρολόγων ή από συγκεκριμένες διαλέξεις της διδάσκουσας.	
ΤΥΠΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ	Σημειώσεις των παραδόσεων με τη μορφή power-point, διδακτικό εγχειρίδιο, άλλα επιστημονικά άρθρα και μαθησιακό υλικό, περαιτέρω προτεινόμενη βιβλιογραφία, σχετικοί ηλεκτρονικοί σύνδεσμοι.	

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βιβλιογραφία μαθήματος (Εύδοξος)

ΔΙΑΜΑΝΤΑΚΟΥ, Κ.: *Θεατρικές ιστορίες του παππού Αριστοφάνη. Σκηνές Πρόσληψης*, Gutenberg, Αθήνα, 2021.

Επιπρόσθετη βιβλιογραφία

ΑΡΒΑΝΙΤΗ, Κ.: *Η αρχαία ελληνική τραγωδία στο Εθνικό Θέατρο*, Τόμος Α' : *Θωμάς Οικονόμου – Φώτος Πολίτης – Δημήτρης Ροντήρης* και Τόμος Β' : *Τάκης Μουζενίδης – Αλέξης Μινωτής – Αλέξης Σολομός*, Παπαζήσης, Αθήνα, 2020.

- ALTENA, Herman, «Το θέατρο με τα αναρίθμητα πρόσωπα», στον τόμο J. GREGORY (επιμ.): *Ώψεις και θέματα της αρχαίας ελληνικής τραγωδίας. 31 Εισαγωγικά δοκίμια* (μτφ. Μ. Καίσαρ, Ό. Μπεζαντάκου, Γ. Φιλίππου, επιμ. Δ. Ι. Ιακώβ), Εκδόσεις Δ. Ν. Παπαδήμα, Αθήνα, 2010, 660-683.
- ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ, Γ. (επιμ.): *Στα ίχνη του Διονύσου. Παραστάσεις αρχαίας τραγωδίας στην Ελλάδα 1867-2000*, Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, Αθήνα, 2005.
- ΑΝΤΩΝΙΟΥ, Μ.: *Φυγόκεντρες αφηγήσεις. Υποκριτικές και σκηνοθετικές προσεγγίσεις στο Αρχαίο Δράμα (20ός-21ος αιώνας)*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2024.
- BAUR, D.: *Der Chor im Theater des 20. Jahrhunderts*, Max Niemeyer, Tübingen, 1998.
- BANU, G.: *Tragédie grecque, défi de la scène contemporaine* (etudes reunites et présentées par Georges Banu), *Etudes théâtrales*, No 21 (2001).
- ΒΑΡΟΠΟΥΛΟΥ, Ελ.: «Οι περιπέτειες του σκηνοθετικού βλέμματος», στον τόμο Σ. ΜΕΡΚΟΥΡΗΣ (επιμ.): *Αρχαίο ελληνικό θέατρο: η επίδρασή του στην Ευρώπη*, Εκδόσεις ΚΑΠΟΝ, Αθήνα, 1993, 67-79.
- BIDDISS, M., WYKE, M. (eds): *The Uses and Abuses of Antiquity*, Peter Lang AG, Bern, 1999.
- BURIAN, P.: «Διασκευές της τραγωδίας για τη θεατρική σκηνή και την κινηματογραφική οθόνη: Από την Αναγέννηση μέχρι σήμερα», στον τόμο P. EASTERLING (επιμ.): *Οδηγός για την αρχαία ελληνική τραγωδία Από το πανεπιστήμιο του Καίμπριτζ* (μτφ. Κ. Βαλάκας, Λ. Ρόζη), Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο, 2007, 343-428.
- ΓΕΩΡΓΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ, Κ., ΓΩΓΟΣ, Σ. & ΟΜΑΔΑ ΘΕΑΤΡΟΛΟΓΩΝ: *Επίδαυρος: το αρχαίο θέατρο, οι παραστάσεις*, Μίλητος, Αθήνα, 2002.
- ΓΡΑΜΜΑΤΑΣ, Θ.: «Σκηνική ερμηνεία του αρχαίου δράματος», στο *Το ελληνικό θέατρο στον 20ό αιώνα. Πολιτισμικά πρότυπα και πρωτοτυπία*, Εξάντας, Αθήνα 2002, 11-50.
- ΓΡΑΜΜΑΤΑΣ, Θ., ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Γ. (επιμ.): *Τραγικό και Τραγωδία στην εποχή της παγκοσμιοποίησης*, Διάδραση, Αθήνα 2011.
- CONSTANTINIDIS, S. E.: «Classical Greek Drama in Modern Greece: Mission and Money», *Journal of Modern Greek Studies* 5, No 1 (1987), 15-32.
- DECREUS, F.: «Sophocles' tragedies on the contemporary stage. One of the many stories that have determined our western cultural identity», στον τόμο *Πρακτικά Συμποσίου: XII Διεθνής Συνάντηση Αρχαίου Ελληνικού Δράματος 2004*, Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών, Εκδοτική Ερμής ΕΠΕ, 2007, σσ. 63-78.
- DIAMANTAKOU, K. ««*Ecclesiazusae* in 1969 and in 1998: Same play, same translator, same director, yet two distinct performances», στον τόμο: *16th International Symposium on Ancient Greek Drama "Aristophanes modern or up to date? Approaches and readings*, Cyprus Centre of the International Theatre Institute, Λευκωσία, 2023, 98-111.
- «*Lysistrata* (1972): Political and sexual refractions of the Peloponnesian War during the Greek junta», Στον τόμο: K. P. NIKOLOUDSOS (ed.): *Brill's Companion to Ancient Greek and Roman Warfare on Film*, Brill, Leiden, 2023, 450-478.
- DOVER, K. J.: *Perception of the Ancient Greeks*, Oxford University Press, Oxford, 1992.
- ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΣ, Σ. Α.: *Από τη θεωρία στη σύγχρονη σκηνή και στην ορχήστρα της Επιδαύρου*. Εκδόσεις Ergo: Αθήνα 2004.

- FERRIS, D.: *Silent Urns: Romanticism, Hellenism, Modernity*, Cambridge University Press, Cambridge, 2000.
- FLASHAR, H.: *Inzenierung der Antike – Das griechische Drama auf der Bühne der Neuzeit 1585-1990*, C. H. Beck: München 1991. Στα ελληνικά: Χ. ΦΛΑΣΚΑΡ: *Η αρχαιότητα επί σκηνής. Το αρχαίο ελληνικό δράμα στο θέατρο από την πρώιμη νεωτερικότητα ως τις μέρες μας* (μτφ. Ι. Μεϊτάνη, επιμ.: Γ. Διαμαντής), MIET, Αθήνα 2022.
- HALL, E., MACKINTOSH, F., TAPLIN, O. (eds): *Medea in Performance 1500-2000*, Oxford Legenda – European Humanities Research Centre University of Oxford 2000.
- HALL, E. & F. MACKINTOSH (eds): *Greek Tragedy and the British Stage 1660-1914*, Oxford 2004.
- HALL, E. & MACINTOSH, F. (eds): *Dionysus since 69: Greek Tragedy at the Dawn of the Third Millennium*, Oxford University Press, Oxford 2004.
- HALL, E., & WRIGLEY, A.: *Aristophanes in Performance 421 BC to AD 2007: Peace, Birds and Frogs*, Legenda, Oxford 2007.
- HARDWICK, Laura, *Πρόσληψη. Ερευνητικές προσεγγίσεις* (μτφ. Ι. Καραμάνου), Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2012.
- HARTIGAN, K. V.: *Greek Tragedy on the American Stage: Ancient Drama in the Commercial Theatre, 1882-1994*, Westport CT /Greenwood Press, London 1995.
- HOLZ, K., PIKULIK, L., PLATZ, N., WOHRLE, G. (eds): *Antike Dramen – neu gelesen, neu gesehen. Beiträge zur Antikenrezeption in der Gegenwart*, Frankfurt, M. etc. Peter Lang 1998.
- KAPAKANTZA, E. Δ.: *Αρχαίοι ελληνικοί μύθοι. Ο θεωρητικός λόγος του 20ού αιώνα για τη φύση και την ερμηνεία τους*, Μεταίχμιο, Αθήνα, 2003.
- KOTZAMANI, M.: «Lysistrata Joins the Soviet Revolution: Aristophanes as Engaged Theatre», στον τόμο J. DILLON – S. WILMER (eds.), *Rebel Women. Staging Ancient Greek Drama Today*. Methuen, London, 2005, σσ. 78-111.
- : «Lysistrata on Broadway», στον τόμο S. D. OLSON (ed.), *Ancient Comedy and Reception. Essays in Honor of Jeffrey Henderson*, Walter de Gruyter, Berlin – Boston, 2014, σσ. 807-823.
- LAMBROPOULOS, V.: «Classics in performance», *Journal of Modern Greek Studies*, 20/2 (2002), σσ. 191-213.
- LEONARD, M.: *Η Αθήνα στο Παρίσι: η αρχαία Ελλάδα και το πολιτικό στη σκέψη της μεταπολεμικής Γαλλίας* (μτφ. Ε. Βιδάλη), Πάπυρος, Αθήνα, 2008.
- MAYPOΛEΩN, Άννα: *Περί αναβίωσης. Από τους αρχαίους μύθους στους μύθους της θεατρικής ιστορίας*, Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, Αθήνα, 2016.
- ΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΥ-ΧΩΛΣ, Αλ. «Αναβίωση: Ελλάδα», στον τόμο J. M. WALTON: *Το αρχαίο ελληνικό δράμα επί σκηνής. Εγχειρίδιο για τις παραστάσεις του αρχαίου δράματος στην κλασική εποχή και στους νεότερους χρόνους* (μτφρ. Κ. Αρβανίτη, Β. Μαντέλη), Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2007, 381-428.
- MAYPOMΟΥΣΤΑΚΟΣ, Πλ. (επιμ.): *Παραστάσεις αρχαίου ελληνικού δράματος στην Ευρώπη κατά τους Νεότερους Χρόνους*, Γ Διεθνής Επιστημονική Συνάντηση / Κέρκυρα, 4, 5, 6 Απριλίου 1997, Καστανιώτης, Αθήνα, 1999.
- : «Συγγένειες εκλεκτικές και μη: η σκηνοθεσία αρχαίου δράματος κατά τη δεκαετία του 1930», στον τόμο *Πρακτικά Β΄ Πανελληνίου Θεατρολογικού Συνεδρίου. Σχέσεις του*

- Νεοελληνικού Θεάτρου με το Ευρωπαϊκό, ΤΘΣ Παν/ου Αθηνών – Ergo, Αθήνα, 2004, 291-298.
- McDONALD, M.: *Αρχαίος ήλιος, νέο φως – Το αρχαίο ελληνικό δράμα στη σύγχρονη σκηνή* (μετ. Παύλος Μάτεσις), Εστία, Αθήνα, 1993.
- MACINTOSH, F.: «Η τραγωδία επί σκηνής: θεατρικές παραστάσεις τον δέκατο ένατο και τον εικοστό αιώνα», στο P. EASTERLING (επιμ.): *Οδηγός για την αρχαία ελληνική τραγωδία Από το πανεπιστήμιο του Καίμπριτζ* (μτφ. Κ. Βαλάκας, Λ. Ρόζη), Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο, 2007, 429-482.
- MACINTOSH, F, MICHELAKIS, P. & HALL, E. (eds): *Agamemnon in Performance 458 BC to AD 2004*, Oxford University Press: Oxford 2005.
- ΜΙΧΕΛΑΚΗΣ, Π.: «Η θεατρική πρόσληψη της αρχαίας ελληνικής τραγωδίας», στο Α. ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΑΤΟΣ – Χ. ΤΣΑΓΓΑΛΗΣ (επιμ.): *Αρχαία Ελληνική Τραγωδία. Θεωρία και πράξη*, Gutenberg, Αθήνα, 2008, 609-635.
- ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ, ΕΛ.: «Between Texts and Contexts: Moderns Against Ancients in the Reception of Ancient Tragedy in Greece (1900–1933)», στον τόμο D. TZIOVAS (επιμ.), *Re-imagining the Past: Antiquity and Modern Greek Culture*, Oxford University Press, Oxford, 2014.
- : *Το πρόσωπο του πένθους. Η Ηλέκτρα του Σοφοκλή ανάμεσα στο κείμενο και την παράσταση*, ΜΙΕΤ, Αθήνα, 2014.
- PAPALEXIOU, EL.: *La tragédie grecque sur la scène contemporaine*, ANRT, Lille, 2005
- : «Σύγχρονη Σκηνή και Αρχαία Τραγωδία», *Επιστημονική Επιθεώρηση Τεχνών του Θεάματος*, τχ. 1 (2009), 225-244.
- PATSALIDIS, S. & SAKKELARIDOU, EL. (eds): *(Dis)placing Classical Greek Theatre*, University Studio Press: Θεσσαλονίκη 1999.
- PATSALIDIS, S. & Th. GRAMMATAS (eds): *Struggling with the Classics: About Locality and Globality*, ειδικό αφιέρωμα του περιοδικού *Gramma / Γράμμα*, Vol. 22/1 (2014).
- PAVIS, P.: *La mise en scène contemporaine*, Armand Colin, Paris, 2009.
- ΠΟΥΧΝΕΡ, Β.: *Συνοχές και ρήγματα. Κριτική της θεατρικής ιστοριογραφίας*, Πολύτροπον: Αθήνα 2005, κεφ. «Αρχαιότητα και αναβίωση του αρχαίου δράματος», 53-175.
- : *Κερκίδες και Διαζώματα. Μελέτες για το αρχαίο θέατρο και την πρόσληψή του*, Ηρόδοτος, Αθήνα, 2016.
- RODOSTHENOUS, G. (ed.): *Contemporary Adaptations of Greek Tragedy: Auteurship and Directorial Visions*, Methuen Bloomsbury, London, 2017.
- ROILOU, I.: «Performances of ancient Greek tragedy on the Greek Stage of the twentieth century: an intercultural and sociological approach», στον τόμο S. PATSALIDIS – E. SAKELARIDOU (eds): *(Dis)placing Classical Greek Theatre*, University Studio Press, Θεσσαλονίκη, 1999, 191-202.
- SAMPATAKAKIS, G.: «Dionysus Restitutus: Terzopoulos' *Bakchen*», στον τόμο F. M. RADDATZ (Hsg.), *Reise mit Dionysos: Das Theater des Theodoros Terzopoulos*, Theater der Zeit, Berlin 2006, 90-102.
- : «Gestus or Gesture? Greek Theatre Performance and Beyond», στον τόμο J. NELIS (ed.): *Receptions of Antiquity*, Academia Press, Ghent, 2011, 103-115.
- ΣΙΔΕΡΗΣ, Γ.: *Το αρχαίο θέατρο στη νέα ελληνική σκηνή 1817-1932*, Ίκαρος, Αθήνα, 1976.
- SIDIROPOULOU, A.: *Staging 21st Century Tragedies. Theatre, Politics, and Global Crisis*, Routledge, London, 2022.

- SIPOVA, P. N. & SARKISSIAN, A. (eds): *Staging of Classical Drama around 2000*, Cambridge Scholars, Newcastle, 2007.
- ΤΣΑΤΣΟΥΛΗΣ, Δ.: *Δυτικό ηγεμονικό «παράδειγμα» και διαπολιτισμικό θέατρο. Για την πρόσληψη του αρχαιοελληνικού δράματος στην ελληνική και μη δυτική σκηνή*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2017.
- TZIOVAS, D. (ed.), *Re-imagining the Past: Antiquity and Modern Greek Culture*, Oxford University Press, Oxford, 2014.
- VAN STEEN, G. A. H.: *Venom in Verse. Aristophanes in Modern Greece*. Princeton University Press: Princeton & New Jersey, 2000.
- : «Trying (on) Gender: Modern Greek Productions of Aristophanes' *Thesmophoriazousae*», *AJPh* 123/3 (2002), 407-427.
- : «From Scandal to Success Story: Aristophanes' *Birds* as Staged by Karolos Koun», στον τόμο E. HALL – A. WRIGLEY (eds), *Aristophanes in Performance 421 BC-AD 2007: Peace, Birds, and Frogs*. Legenda, London, 2007, 155-178.
- : «'You unleash the tempest of tragedy: The 1903 Athenian production of Aeschylus' *Oresteia*», στον τόμο L. HARDWICK – C. STRAY (eds.), *A Companion to Classical Receptions*, Blackwell Publishing, Malden – Oxford, 2008, 360-372.
- VASSEUR-LEGANGNEUX, P.: *Les tragédies grecques sur la scène moderne. Une utopie théâtrale*, Presses Universitaires du Septentrion, Paris, 2004.
- WALTON, M. J.: *Το αρχαίο ελληνικό θέατρο επί σκηνής. Εγχειρίδιο για τις παραστάσεις του αρχαίου δράματος στην κλασική εποχή και στους νεότερους χρόνους* (μτφ. Κ. Αρβανίτη, Β. Μαντέλη), Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2006.
- ZYL SMIT, B. van: *A Handbook to the Reception of Greek Drama*, Wiley Blackwell, West Sussex, 2016.